

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGỮ VĂN – SÓC TRĂNG NĂM 2023****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU.** Đọc bài thơ:**Tiếng hát mùa gặt**

Đồng chiêm phủ nắng lên không
Cánh cò dẫn gió qua thung lúa vàng
Gió nâng tiếng hát chói chang
Long lanh lưỡi hái liếm ngang chân trời
Tay nhè nhẹ chút người ơi
Trông đôi hạt rụng hạt rơi xót lòng
Dễ rơi là hạt đầu bông
Công một nén, của một đồng là đây
Mảnh sân trắng lúa chất đầy
Vàng tuôn trong tiếng máy quay xập xình
Rơm vò từng bụi rồi tinh
Thân rơm rách để hạt lành lúa ơi
Nắng non mầm mục mát thôi
Vì đời lúa đỏ mà phơi cho giòn
Nắng già hạt gạo thêm ngon

Bung lung com trắng nắng còn thơm tho (Nguyễn Duy, trích “Cát trắng”, theo Tiếng Việt lớp 5, tập hai, NXB Giáo Dục)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Xác định thể thơ của bài thơ trên (lục bát; song thất lục bát; Đường luật; tự do).**Câu 2.** Liệt kê ít nhất 2 từ láy xuất hiện trong bài thơ.**Câu 3.** Em hiểu như thế nào về nội dung khổ thơ:

Tay nhè nhẹ chút người ơi
Trông đôi hạt rụng hạt rơi xót lòng
Dễ rơi là hạt đầu bông
Công một nén, của một đồng là đây

Câu 4. Thông điệp rút ra từ bài thơ trên.**II. LÀM VĂN (7,0 điểm)**

Câu 1. Từ nội dung phần Đọc hiểu, viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) bày tỏ quan niệm của em về giá trị của lao động.

Câu 2. Trong Chiếc lược ngà của Nguyễn Quang Sáng, có đoạn:

[...] Tôi hãy còn nhớ buổi chiều hôm đó - buổi chiều sau một ngày mưa rừng, giọt mưa còn đọng trên lá, rừng sáng lấp lánh. Đang ngồi làm việc dưới tấm ni lông nóc, tôi bỗng nghe tiếng kêu. Từ con đường mòn chạy lẫn trong rừng sâu, anh hớt hải chạy về, tay cầm khúc gỗ đưa lên khoe với tôi. Mặt anh hớn hờ như một đứa trẻ được quà. Sau đó anh lấy vỏ đạn hai mươi li của Mỹ, đập mỏng làm thành một cây cưa nhỏ, cưa khúc gỗ thành từng miếng nhỏ. Những lúc rỗi, anh cưa từng chiếc răng lược, thận trọng, tỉ mỉ và cố công như người thợ bạc. Chẳng hiểu sao tôi thích ngồi nhìn anh làm và cảm thấy vui vui khi thấy bụi gỗ rơi mỗi lúc một nhiều. Một ngày, anh cưa được một vài răng. Không bao lâu sau, cây lược được hoàn thành. Cây lược dài độ hơn một tấc, bề ngang độ ba phân rưỡi, cây lược cho con gái, cây lược dùng để chải mái tóc dài, cây lược chỉ có một hàng răng thưa. Trên sống lưng lược có khắc một hàng chữ nhỏ mà anh đã gò lưng, tần mẩn khắc từng nét: "Yêu nhớ tặng Thu con của ba". Cây lược ngà ấy chưa chải được mái tóc của con, nhưng nó như gỡ rối được phần nào tâm trạng của anh. Những đêm nhớ con, anh ít nhớ đến nỗi hối hận đánh con, nhớ con, anh lấy cây lược ra ngắm nghía rồi mài lên tóc cho cây lược thêm bóng, thêm mượt. Có cây lược, anh càng mong gặp lại con. [...]

(Theo Ngữ văn 9, tập một, NXB Giáo dục, 2011, tr.199-200)

Cảm nhận của em về đoạn trích trên. Từ đó, liên hệ tình cảm cha con trong cuộc sống hiện nay.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN BỞI BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU (3.0 điểm)****Câu 1:****Phương pháp:**

Căn cứ các thể thơ đã học.

Cách giải: Học sinh chú ý số chữ, số câu trong từng khổ để xác định thể thơ.

Gợi ý: Thể thơ lục bát

Câu 2:**Phương pháp:**

Căn cứ bài từ láy.

Cách giải: Vận dụng kiến thức về từ láy để xác định ít nhất 2 từ

Từ láy xuất hiện trong bài thơ: Long lanh, nhẹ nhẹ, xập xình, thơm tho.

Câu 3:**Phương pháp:**

Phân tích.

Cách giải: Đọc kĩ để xác định nội dung khổ thơ:

Gợi ý: Là lời nhắc nhở nhẹ nhàng đối với những người đang gặt lúa. Đồng thời bày tỏ thái độ trân trọng, nâng niu của tác giả dành cho những bông lúa trên đồng, và cũng là đối với công sức nắng mưa dãi dầu của người nông dân đã làm ra hạt lúa vàng.

Câu 4:**Phương pháp:**

Phân tích.

Cách giải: Từ nội dung rút ra thông điệp

Gợi ý: Thông điệp rút ra từ bài thơ trên:

- Yêu thiên nhiên, yêu đất nước con người Việt Nam.
- Trân trọng công sức và thành quả lao động của người nông dân.

....

II. LÀM VĂN (7.0 điểm):**Câu 1 (2.0 điểm):****Phương pháp:**

Phân tích, tổng hợp.

Cách giải:

a. Mở đoạn

- Giới thiệu vấn đề: Giá trị của lao động.

b. Thân đoạn

- Giải thích vấn đề: Lao động là hoạt động tạo ra của cải, vật chất để nuôi sống bản thân, tạo giá trị tốt đẹp cho xã hội bằng bàn tay, công sức của chính mình. Lao động có vai trò, giá trị to lớn cho con người và xã hội.

- Giá trị của lao động:

+ Giúp con người rèn luyện và gia tăng tư duy, khả năng phán đoán, hoàn thiện và phát triển kinh nghiệm.

+ Giúp con người làm chủ bản thân, làm chủ cuộc sống.

+ Tạo ra của cải, vật chất phục vụ cho đời sống con người.

+ Làm bàn đạp giúp con người thực hiện ước mơ, chinh phục những mục tiêu đã đặt ra.

+ Lao động không chỉ giúp cho bản thân mà còn giúp cho gia đình, xã hội ngày càng phát triển.

+

HS lấy dẫn chứng minh họa phù hợp.

- Phản đề: Phê phán những người lười biếng, không muốn lao động mà chỉ muốn hưởng thành quả của người khác. Tuy nhiên ngoài lao động, con người cũng cần chú trọng phát triển đời sống tinh thần phong phú, đa dạng.

c. Kết đoạn

- Khẳng định vấn đề/ Liên hệ bản thân: Nhận thức được giá trị của lao động mà bản thân phải biết cố gắng học tập, lao động hăng say góp phần phát triển xã hội ngày càng tốt đẹp hơn.

Câu 2 (5.0 điểm):**Phương pháp:**

Phân tích, tổng hợp.

Cách giải:**1. Giới thiệu chung**

- Tác giả: Nguyễn Quang Sáng sinh năm 1932, quê ở huyện Chợ Mới, tỉnh An Giang. Trong kháng chiến chống Pháp, ông tham gia bộ đội, hoạt động ở chiến trường Nam Bộ. Từ sau 1954, tập kết ra miền Bắc, Nguyễn Quang Sáng bắt đầu viết văn. Những năm chống Mỹ, ông trở về Nam Bộ tham gia kháng chiến và tiếp tục sáng tác văn học. Tác phẩm của ông thuộc nhiều thể loại: truyện ngắn, tiểu thuyết, kịch bản phim và hầu như chỉ viết về cuộc sống và con người Nam Bộ trong hai cuộc kháng chiến cũng như trong thời bình.

- Tác phẩm: Truyện ngắn “Chiếc lược ngà” được viết năm 1966, khi tác giả hoạt động ở chiến trường Nam Bộ và được đưa vào tập truyện cùng tên.

- Tác phẩm là bài ca về tình phụ tử thiêng liêng, đặc biệt là ở đoạn trích từ: “Tôi vẫn còn nhớ buổi chiều hôm đó... Anh mới nhắm mắt xuôi tay”. Đoạn trích thể hiện vẻ đẹp của tình phụ tử thiêng liêng, sâu sắc của ông Sáu đối với bé Thu trong những ngày ở chiến khu.

2. Phân tích**a. Giới thiệu khái quát cảnh ngộ gia đình ông Sáu và tình yêu thương ông Sáu dành cho con**

- Đất nước có chiến tranh, công Sáu phải đi công tác khi con gái chưa đầy một tuổi, khi con lớn lên, ông Sáu không một lần được gặp con, được yêu thương chăm sóc cho con.

- Sau tám năm vào sinh ra tử, khi được về thăm nhà, nỗi khao khát được gặp con, được ôm con vào lòng khiến ông không kìm nén được cảm xúc. Tuy nhiên, vì vết sẹo trên mặt, vết thương do chiến tranh gây ra nên đứa con gái hồn nhiên, ngây thơ của ông nhất định không chịu nhận cha. Đến lúc con gái nhận ra thì là lúc ông phải trở lại chiến trường. Niềm hạnh phúc mà ông hằng mong chờ đã tới nhưng quá ngắn ngủi vì đến giờ biệt li. Ông chỉ kịp rút khăn lau nước mắt rồi hôn lên tóc con, lặng lẽ ra đi không hẹn ngày về mang theo một ước nguyện của con là cây lược nhỏ.

b. Cảm nhận về vẻ đẹp nội dung của đoạn trích – vẻ đẹp của tình phụ tử thiêng liêng

- Luôn ghi nhớ như in lời con dặn vội vàng lúc chia tay “Ba về, ba mua cho con một cây lược nghe ba!”. Điều đó thúc giục ông đến việc làm cây lược ấy. “Lúc rảnh rỗi anh ngồi cửa từng chiếc răng lược cho đến khi hoàn thành, những đêm nhớ con anh lấy cây lược ra ngắm nghía”.

- Chiếc lược trở thành một vật quý giá, nó làm vơi đi nỗi ân hận và chứa đựng bao nhiêu tình cảm nhớ nhung, yêu mến của người cha đối với đứa con trong xa cách. Chiếc lược ngà trở thành một kỉ vật thiêng liêng, nuôi dưỡng tinh thần chiến đấu cho người chiến sĩ trong những ngày tháng gian khổ.

- Ông Sáu hi sinh khi chưa kịp gửi món quà cho con gái. Đây là tình huống rất cảm động. Những mất mát do chiến tranh gây ra là không bù đắp nổi. Tuy không một lời trăng trối nhưng hành động cuối cùng của ông Sáu càng cho ta thấy tình cảm của ông dành cho con thật sâu nặng. Người đồng chí của ông – người kể chuyện đã thay ông làm việc đó. Chiếc lược ngà đã trở thành biểu tượng của tình cha con đời đời bất diệt.

c. Nghệ thuật:

- Đoạn văn là lời kể của một người đồng chí của ông – bác Ba, người đã chứng kiến toàn bộ quá trình ông làm cây lược tặng con gái và thấu hiểu những suy nghĩ, cảm xúc của ông. Đoạn văn vì thế trở nên vừa khách quan vừa chân thành, giàu tình cảm.

- Ngôn ngữ văn xuôi giàu tình cảm, khả năng miêu tả tâm lí tinh tế, chính xác, bắt nguồn từ một tâm hồn nhạy cảm và tấm lòng yêu thương, trân trọng con người.

d. Liên hệ với tình cảm cha con trong cuộc sống hiện nay

- Từ xưa đến nay, tình phụ tử vẫn luôn là tình cảm thiêng liêng, đáng trân trọng

- Người cha vẫn luôn là trụ cột gia đình, là người soi sáng, là đôi cánh giúp con vững bước trên cuộc đời

- Có những câu chuyện về tình cha con cảm động: nhạc sĩ Quốc Tuấn đồng hành cùng con trai trong hành trình gian khó vượt qua căn bệnh hiểm nghèo

- Tuy nhiên, vẫn còn tồn tại một số trường hợp cần phê phán khi có những người cha nhẫn tâm bỏ rơi con cái, nhẫn tâm để người khác chà đạp, hành hạ con của mình...

3. Đánh giá chung: Cảm nhận khái quát về đoạn văn, liên hệ bản thân.